

Advies

**Ontwerp-landsverordening tot wijziging
van de Kiesverordening**

Juli 2017

De Sociaal Economische Raad

De Sociaal Economische Raad (SER) is een bij landsverordening ingesteld onafhankelijk overleg- en adviesorgaan dat de regering adviseert over allerlei belangrijke onderwerpen van sociaal-economische aard.

In de SER hebben vertegenwoordigers van werknemers- en werkgevers-organisaties en onafhankelijke deskundigen zitting. De leden van de SER bespreken allerhande aangelegenheden op sociaal-economisch gebied en brengen hierover gevraagd en ongevraagd adviezen, nota's en rapporten uit.

Met de instelling van de SER heeft de overheid het mogelijk gemaakt voor sociale partners om zich vrijelijk en ongebonden, gevraagd of ongevraagd uit te spreken over het sociaal economische beleid.

De adviezen, rapporten en nota's van de SER zijn, nadat zij door de regering openbaar zijn gemaakt, digitaal verkrijgbaar bij de SER.

Contactgegevens van de SER

Adres : L.G. Smith Boulevard 134
Oranjestad
Aruba
Telefoon : 00297-5832713
Fax: : 00297-5838956
E-mail : ser.aruba@hotmail.com

Het verzoek aan de SER

De voorzitter van de Staten van Aruba heeft na de Raad van Advies (RvA) gehoord te hebben, de Sociaal Economische Raad om advies verzocht inzake het "initiatief ontwerp-landsverordening tot wijziging van de Kiesverordening (AB 1987 no.110)(rangschikking kandidaten)".

Conform de Landsverordening Sociaal-Economische Raad (AB1987 no.13) is de Raad niet bevoegd om advies uit te brengen aan de Staten. Echter, gezien de maatschappelijke relevantie van het onderwerp heeft de Raad besloten zich hierover te buigen en de Minister van Algemene Zaken uit eigen beweging te adviseren.

De Raad is na bestudering van het ontwerp tezamen met de memorie van toelichting, het huidige kiesstelsel en de mogelijke impact op de samenleving, de effecten op het kiessysteem en na beraadslaging in de raadsvergadering tot het volgende advies gekomen;

Het ontwerp

Aanleiding

De indieners van het wetsvoorstel menen dat de systematiek van de huidige Kiesverordening het niet toelaat dat kandidaten met de meeste stemmen op een politieke lijst eerst in aanmerking komen om Statenlid te worden. Dit gegeven wordt als ondemocratisch beschouwd. Middels een wetswijziging in artikel 94, van de Landsverordening, houdende regelen betreffende het kiesrecht van de leden van de Staten van Aruba (AB 1987 no.110), opdat de vertegenwoordigers van de Staten van Aruba gekozen worden op grond van het aantal op een kandidaat uitgebrachte stemmen, zou een meer representatieve vertegenwoordiging in de Staten van Aruba worden gerealiseerd.

Doelstelling

Het ontwerp streeft naar twee doelen zijnde;

1. Een betere representatie van de wil van het volk in de Staten van Aruba door de volksvertegenwoordigers in de Staten van Aruba te bepalen aan de hand van de kandidaat die de meeste stemmen heeft verkregen.
2. Het voorkomen dat kandidaten met meer stemmen dan hun partijgenoten, als gevolg van het huidige ranglijst systeem, geen Statenlid worden.

Inhoud

Het ontwerp omvat de volgende onderdelen namelijk:

- Artikel 93, van de Landsverordening, houdende regelen betreffende het kiesrecht van de leden van de Staten van Aruba (AB 1987 no.110), zal komen te vervallen.
- Artikel 94, van de Landsverordening, houdende regelen betreffende het kiesrecht van de leden van de Staten van Aruba (AB 1987 no.110), komt als volgt te luiden: *“Ter vervulling van de aan iedere lijst toegekende plaatsten zijn gekozen de kandidaten der lijst die de meeste stemmen hebben verkregen, in de volgorde van de kandidaten die de meeste stemmen hebben verkregen.”*
- Artikel 95 en 96, van de Landsverordening, houdende regelen betreffende het kiesrecht van de leden van de Staten van Aruba (AB 1987 no.110), komen te vervallen.
- Artikel 99, lid 1, van de Landsverordening, houdende regelen betreffende het kiesrecht van de leden van de Staten van Aruba (AB 1987 no.110), dient als volgt te worden gewijzigd: *“het hoofdstembureau rangschikt ten aanzien van iedere lijst de daarop voorkomende kandidaten in zodanige volgorde, dat eerst komen de kandidaten die een zetel hebben verkregen, in de volgorde van het door een ieder van hen verkregen aantal stemmen, aanvangende bij de kandidaat die de meeste stemmen heeft behaald.”*
- Artikel 99, lid 2, van de Landsverordening, houdende regelen betreffende het kiesrecht van de leden van de Staten van Aruba (AB 1987 no.110), dient als volgt te worden gewijzigd: *“Vervolgens worden de kandidaten die geen zetel hebben verkregen gerangschikt in de volgorde van het aantal stemmen dat zij hebben behaald aanvangende bij de kandidaat die de meeste stemmen heeft behaald”*

Standpunt van de Raad

In de beoordeling van het onderhavige ontwerp geldt als één van de standpunten bij de Raad, dat het momentum (zo kort voor de verkiezingen) niet opportuun wordt geacht. Een zo veelomvattende wetswijziging vereist grondig onderzoek ten aanzien van de mogelijke effecten alsmede een zeer intensieve en voorlichting van de burgers. Het besef dat bij een verkeerd besluit (ten aanzien van de mogelijke effecten binnen het bestaande systeem) het terugdraaien van deze beslissing zeer moeilijk wordt geacht, gezien het feit dat verkiezingen om de vier jaren plaatsvinden, vormt alsmede een zwaarwegende factor.

Het anticiperen op de mogelijke maatschappelijke effecten van wetswijzigingen behoort tot één van de kerntaken en werkwijze van de Raad, evenals het plaatsen van de gewenste doelen in een bredere sociaal (en economisch) perspectief. In het kader hiervan beschouwt de Raad dat dit wetsvoorstel vooralsnog niet op de mogelijke lange termijn effecten en op haar impact binnen de samenleving getoetst of onderzocht is. Het betreft hier de mogelijke impact c.q. effect op o.a. het huidige partijstelsel, het spanningsveld tussen kwaliteit en populariteit, de (bijzondere) positie van de partijleider, de mate van representatie van de stem van het volk in de Staten van Aruba, de mate van stimulans ten aanzien van het aantrekken van nieuwkomers, het begrip en verwachtingen van de kiezers ten aanzien van de taken van een Statenlid (in het bijzonder ten aanzien van de stem zonder last) alsmede op de totale politieke systeem en cultuur. Evenmin is de Raad ervan overtuigd dat onderhavig wetsvoorstel daadwerkelijk een betere representatie van de wil van het volk zal omvatten.

De Raad is zich bewust van het feit dat het algehele kiessysteem, geïnspireerd door- en voor een groot deel overgenomen van- het Nederlandse kiessysteem tot op heden voor verschillende significante problematieken en pijnpunten binnen de samenleving ten aanzien van de politieke cultuur en systeem zorgt. Denk aan o.a. de verdeling van de restzetels, het voor Aruba eigen geworden 'Stempelparlement', de wijze en inhoud van campagnes (voeren), participatie van het volk, deugdelijkheid van functioneren van bestuur e.a.

Initiatiefnemers bevestigen, middels het onderhavige wetsvoorstel en de toelichting, het feit dat de huidige kiesverordening dient te worden herzien en de nodige aandacht van de totale samenleving vereist. Echter meent de Raad dat een herziening van de Kiesverordening zich niet zou moeten beperken tot slechts één aspect ervan (namelijk het wegen van uitgebrachte stemmen per kandidaat). Kortom, de Raad ziet redenen te over die pleiten voor een overweging tot grondige herziening van het hele kiessysteem teneinde een beter passend kies- en politieksysteem te realiseren voor Aruba als kleine gemeenschap.

Advies van de Raad

Derhalve, ten aanzien van het 'initiatief ontwerp-landsverordening tot wijziging van de Kiesverordening' kan de Raad, in overweging genomen hebbende het momentum, het gebrek aan inzicht ten aanzien van de mogelijke lange termijn effecten alsmede de wenselijkheid voor herziening van de complete landsverordening Kiesverordening (en niet slechts één aspect hiervan), zich enigszins wel met de doelstelling, echter ten zeerste niet met de inhoud verenigen.

De Raad is bereid om de huidige Kiesverordening in haar totaliteit nader te evalueren en de minister hierover te adviseren.

Oranjestad, 28 juli 2017

Dhr. J.R. (Rudy) Geerman
Voorzitter
Sociaal Economische Raad

Mw. Andrina L.F. Dirks-Nicolaas MSW
Waarnemend Secretaris
Sociaal Economische Raad

L.G. Smith Boulevard 134, Oranjestad, Aruba
Telefoon: (297) 583-2713
Fax: (297) 5838956